

Љубомир Д. ФРЧКОСКИ

W

*I li rabot et e
kako lu/e
i li umret e!*

W

FR^KOVCI

ДАЛИ ГЕОСТРАТЕШКИТЕ ПОМЕСТУВАЊА ВО СВЕТСКАТА ПОЛИТИКА ЈА ДОПИРААТ ПОЗИЦИЈАТА НА МАКЕДОНИЈА?

Неблагодарно е геостратешките поместувања на моќта да се шематизираат и прикажуваат во кратки прикази на трендови, но тоа е и неодоливо привлечно за политиколозите. Скоро сите прочуени дипломати, меѓународни "кризолози" и теоретичари го прават тоа извлекувајќи заклучоци од сумираните трендови (Бжежински, Кисинџер, Фукојама, Фридман и сл...). Со брз преглед на изложените трендови ќе сумираме за нашите потреби на текстов неколку главни линии на развиток и ќе ги споиме со позицијата на Македонија.

Прво, позицијата на нашиот "стратегиски партнер" Америка по процена на аналитичарите нема да се менува, како глобален светски актер број еден, следните педесетина години. Нивната, за нас, поинтересна геостратешка политика останува во помал обем поврзана со Европа. Тој тренд поизразено се очекува да биде случај по падот на обидите Европа да се конструира како центар на моќ спротивставен и компетитивен со САД. Очигледно е дека Европа ќе се развива во посложена, плуралистичка структура на, пред сè, економска моќ, со задржување на силната партнерска поврзаност со САД преку НАТО, но и директно со логистика на САД во т.н. специјални бор-

бени сили за брзи интервенции предвидени со НАТО и со ЕУ стратегијата на развиток. Проширувањето на ЕУ ќе продолжи потенцирајќи го спомнатиов тренд на плурализација и на културно и религиозно ниво. Не е исклучено да се создадат повеќе политички кругови во ЕУ, но ќе се задржи стабилниот карактер на нејзиното функционирање.

Втората тенденција е пренос на иницијативата на глобалистичките случувања кон Далечниот Исток, пред сè, во Кина и во Индија. Овој тренд не е сведен на Пацификот туку има повратни (глобалистички) влијанија во САД и во Европа.

Русија е преголема држава да ја врати својата единствена улога на светска

сила. Повеќе се работи за "три политики" во една држава. Русија која е ориентирана кон Европа; Русија која води политика на копирање на кинескиот модел на бавни и државно-авторитарно контролирани реформи (капитализам) и се ориентира на соработка со Кина и Индија. И Русија која се обидува да влијае и контролира нешто од својата релација со исламот и исламските земји на својот југ (туркменистанските републики и нови држави) особено богати со природни ресурси. **ТАКА ГОЛЕМА И ПОДЕЛЕНА ПОЛИТИКА НЕ МОЖЕ ДА ВРАТИ КОХЕРЕНЦИЈА НА ГОЛЕМА СИЛА. РУСИЈА ДОЛГИ ГОДИНИ ЌЕ СЕ БАВИ СО САМАТА СЕБЕСИ И СВОИТЕ РЕФОРМИ КОН**

КАПИТАЛИЗМОТ ЗА ДА ОСТВАРИ СЕРИОЗНО ВЛИЈАНИЕ ОД МИНАТИТЕ ВРЕМИЊА.

Арапските земји и т.н. исламски свет има дел од новите консидарации на моќта. Тоа, пред сè, од аспект на нивното барање да бидат третирани како "фактор". Исламските земји од арапскиот дел имаат синдром на "несакано дете" на глобализацијата. Тие имаат економска моќ, но се политички маргинализирани. Овој дисбаланс го рефлектираат и низ "исламскиот тероризам", кој некои автори го нарекуваат плач на детето отфрлено од мајката-глобализацијата?!

БОЛНО И ДОЛГО ЌЕ БИДЕ НИВНОТО БОЛЕДУВАЊЕ СО НАСИЛСТВОТО И ПРИФАЌАЊЕ НА ДЕМОКРАТИЈАТА. НО, ТОЈ ПРАВЕЦ Е СЕРИОЗНО ЗАЦРТАН И ВО ТОЈ ДЕЛ ОД СВЕТОТ.

КОНЕЧНО НАЈБОЛЕН И НАЈСЛАБ Е АФРИКАНСКИОТ ДЕЛ ОД "ПЕКОЛОТ".

Тој е втората страна на глобализаторскиот дебаланс. Места на стагнација и пад во "невладливост". Цели држави и народи загрозувани од АИДС, ендемска корупција, насилство и назадување. Аф-

рика е општ ТЕСТ на глобализацијата. Таа не може да остане "дупка" а да се зборува за светски поредок. Тоа не може да се случи. Значи, Африка ќе биде дел од една нова етапа, едно ново лице на глобализацијата: **СОЛИДАРНОСТА И ЗАКРЕПНУВАЊЕТО. ВО МЕЃУНАРОДНОТО ПРАВО ТАКОВ ВИД АКТИВНОСТ СЕ НАРЕКУВА РЕС ХУМАНИТАТИС**, или активност која ја има за основа свеста за целината на интересите на меѓународната заедница.

Каде сме во тие приказни ние од западниот Балкан и Македонија? Нас нè допираат неколку консеквенци од наведените промени. Прво и најважно тоа е концептот за променетата улога и концепт за интеграција на Европската унија. Кога ние ќе бидеме пред вратите на реалното влегување во ЕУ, таа ќе биде некоја друга ЕУ од оваа која ја знаеме. Промените ќе бидат по линија на либералистичко закрепнување на нивните економии, но и по редуцирани програми за социјални поддршки на земјоделството и другите социјални служби. Една далеку повитална, но и "поскржава" ЕУ. Македо-

нија мора да се подготви долж реформите за тоа.

На културолошки план тоа ќе биде многу поплурална ЕУ и посложена ќе биде процедурата на донесување одлуки. Улогата на САД ќе биде (на наша среќа) дефинитивно балансирана во заедничка координација со ЕУ земјите.

Македонија ја допира и влезот на Кина на ЕУ пазарот. Спорадично и помалку од други европски земји, но и нашата индустрија, каква таква ја чувствува "невозможната" за натпревар кинеска (текстилна индустрија). Инвестицијата во Козјак е добар потег, а во меѓувреме нашата авантура со Тајван, на среќа заврши. Не е неважно што Кина нè има признаено со уставно име, што сума сумарум кинеското присуство во ЕУ пазарот за нас не мора да биде толку лошо како што изгледа на некои европски земји.

МАКЕДОНИЈА ЈА ДОПИРА БРАНОТ НА ИСЛАМСКИОТ ЕКСТРЕМИСТИЧКИ ТЕРОРИЗАМ. ДО ДЕНЕС ЗА СРЕЌА САМО ПРЕКУ СПОРАДИЧНИТЕ СУДИРИ ВО ИСЛАМСКАТА ВЕРСКА ЗАЕДНИЦА И ПОДДРШКАТА НА ЕДНА ОД ЕКСТРЕМИСТИЧКИТЕ ВАРИЈАНТИ НА БАНДИТИТЕ ОД КОНДОВО, но и на почетоците на независноста имаше тенденција (низ некои невладини и хуманитарни организации) за инсталирање на екстреман ислам во Македонија долж т.н. зелена трансверзала. На таа точка, како добар потег на македонските политички елити, се создаде и оперативно е активна соработката со американските служби и со неколку европски разузнавачки агенции.

Но, најважно од сè, според мене, е соработката со Американците, во оној интензитет и мерка која е доволна за обезбедување на неколку стратешки наши интереси. **КОНТРОЛА НА "АЛБАНСКОТО ПРАШАЊЕ" ВО КОРИСТ НА УНИТАРНА И НЕЗАВИСНА МАКЕДОНИЈА; ПОДДРШКА ЗА ИМЕТО НА ДРЖАВАТА; И ПОДДРШКА ЗА НАЈВАЖНОТО ЗА НАШЕТО ЕКОНОМСКО И ГЕОСТРАТЕШКО СТАБИЛИЗИРАЊЕ, ПОТЕГОТ ИСТОК-ЗАПАД (АМБО).**

Затоа е фаволски непријатна и тешка позицијата која од нас ја бараат Германците - да ги поддржиме во нивниот проект за проширување на Советот за безбедност на Обединетите нации, наспроти американското противење и поддршка на Јапонија во тоа проширување. Македонија мора да МОЛЧИ по ова прашање сè до моментот (ако таков дојде) на конечното гласање, кога треба да го поддржи американскиот предлог. **НИЕ СМЕ ПАРТНЕРИ СО НИВ ВО АНТИ - ТЕРОРИСТИЧКАТА КОАЛИЦИЈА И САМО ТИЕ МОЖАТ ДА НИ ПОМОГНАТ СЕРИОЗНО КОГА ЕВРОПА НИ ГО ВРТИ (А ЧЕСТО ТОА ГО ПРАВИ) ГРБОТ.**

